

Kunnallisen perhepäivähoidon lakkauttaminen / Avskaffande av den kommunala familjedagvården

Varhaiskasvatusvaliokunta / Utskottet för småbarnspedagogik 11.06.2026 § 40

551/12.07.00.00/2026

Valmistelija / Beredare:

Varhaiskasvatuksen suunnittelija / Planerare inom småbarnspedagogik
Hanna Manner, hanna.manner(at)sipoo.fi

Varhaiskasvatuksen asiantuntija/ Sakkunnig inom småbarnspedagogik
Elina Sarin, elina.sarin(at)sipoo.fi

vs. Varhaiskasvatusjohtaja / tf. Direktör för småbarnspedagogik Annette
Lagerstam, annette.lagerstam(at)sipoo.fi

Taustaa

Sipoossa perheet voivat valita lapsensa varhaiskasvatusmuodon monista eri vaihtoehdoista. Kunnallisena toimintana varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, perhepäivähoidossa sekä avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintana. Lisäksi Sipoossa on tarjolla yksityistä päiväkotitoimintaa sekä palvelusetelillä että yksityisen hoidon tuella ja kunnassa toimii yksityisiä perhepäivähoitajia. Kunnallista ja yksityistä perhepäivähoitoa koskevat samat lait ja säädökset.

Sipoon ainoa kunnallinen perhepäivähoitaja eläköityy lähivuosina. Perhepäivähoidon lakkauttamista esitetään, jotta perhepäivähoitajalle ei enää sijoitettaisi uusia lapsia nykyisten siirtyessä esiopetukseen. Järjestelyllä ehkäistään sitä, että lapsi joutuisi vaihtamaan varhaiskasvatuspaikkaa perhepäivähoitajan lopettaessa toimintansa. Kunta täyttää varhaiskasvatustlain mukaisen velvollisuutensa järjestää varhaiskasvatusta, vaikka palvelumuotoja uudistetaan ja painotetaan päiväkotimuotoiseen varhaiskasvatukseen.

Perhepäivähoidon määrä on vähentynyt

Perhepäivähoito on varhaiskasvatuksen palvelumuotona yleisesti Suomessa vähentynyt merkittävästi, kun taas päiväkodeissa tapahtuva varhaiskasvatus on lisääntynyt. Sipoossa varhaiskasvatukseen osallistuvista lapsista 80 % on kunnallisessa päiväkodissa, 19 % yksityisessä päiväkodissa ja 1 % perhepäivähoidossa.

Kunnallisten perhepäivähoitajien määrä on vähentynyt eläköitymisten myötä ja kunnassa toimii tällä hetkellä enää yksi perhepäivähoitaja. Uusien kunnallisten perhepäivähoitajien palkkaaminen on todettu haastavaksi, sillä perhepäivähoitajan työnkuva ja palkkaus ei näyttäydä houkuttelevana työnhakijoille. Varhaiskasvatuksen toimialalla toteutettiin suurempi rekrytointipanostus perhepäivähoitajien määrän lisäämiseksi vuoden 2024 aikana (tammikuussa, toukokuussa ja joulukuussa). Näiden kolmen kampanjan aikana kelpoisia hakijoita saatiin yhteensä vain kaksi, joista kumpikaan ei johtanut rekrytointiin. Myöskään vuoden 2025 aikana ei ole ollut huomattavissa kasvua perhepäivähoidon kysynnälle.

Yksityisiä perhepäivähoitajia Sipoossa toimii tällä hetkellä kaksi. Yksityinen perhepäivähoitaja on yrittäjä, jonka kunta hyväksyy perhepäivähoidon

järjestäjäksi. Kunta myös valvoo ja ohjaa yksityisen perhepäivähoidon toimintaa. Yksityiseksi perhepäivähoitajaksi hakeudutaan usein silloin, kun perhepäivähoitajalla on omia alle kouluikäisiä lapsia, joita hän hoitaa kotona muiden lasten lisäksi. Yksityisenä perhepäivähoitajana toimiminen on usein tilapäistä ja sidoksissa hoitajan omaan elämäntilanteeseen, mikä voi vaikuttaa toiminnan jatkuvuuteen ja ennakoitavuuteen.

Vaikutusten laajuus

Kunnalliseen perhepäivähoitoon osallistuu elokuussa 2026 alkaen neljä lasta. Nämä lapset voivat jatkaa perhepäivähoidossa hoitajan eläköitymiseen saakka, jonka jälkeen kyseisille lapsille tarjotaan perheen tarpeet huomioon ottaen soveltuva varhaiskasvatuspaikka kunnallisesta toimipaikasta. Kunnallisen perhepäivähoidon lopettaminen kokonaan Sipoossa vaikuttaa myös muihin perheisiin palveluvaihtoehtojen supistumisen myötä. Muutos suhteessa nykytilanteeseen ei kuitenkaan ole merkittävä.

Vaikutukset lapsiin ja perheisiin

Perhepäivähoito on osalle perheistä mieluinen varhaiskasvatusmuoto erityisesti lapsen ollessa pieni. Perheet kokevat kodinomaisen ympäristön ja pienemmässä lapsiryhmässä toimimisen sopivan osalle lapsista paremmin kuin päiväkotitoiminnan.

Jos Sipoossa ei enää tarjota kunnallista perhepäivähoitoa, perheet voivat hakeutua yksityiseen perhepäivähoitoon. Kunnan varhaiskasvatuksen palveluohjaus voi ohjata perheitä ottamaan yhteyttä alueella toimiviin perhepäivähoitajiin. Yksityinen perhepäivähoitaja toimii yrittäjänä ja tekee itse lapsivalinnan ja sopimuksen perheen kanssa varhaiskasvatuspalvelusta. Tällöin esimerkiksi tarjottava varhaiskasvatusaika riippuu hoitajan ja perheen välisestä sopimuksesta. Yksityisen hoidon tuella perheillä on mahdollista myös toimia työnantajana ja palkata yksityinen hoitaja kotiin, tai järjestää muiden perheiden kanssa hoitorinki.

Taloudelliset vaikutukset perheille

Yksityiset perhepäivähoitajat hinnoittelevat palvelunsa itse ja hinnasta tehdään sopimus perheen kanssa. Yksityiseen perhepäivähoitoon voi hakea Kelasta yksityisen hoidon tukea, joka koostuu hoitorahasta, hoitolisästä ja Sipoon kunnan maksamasta kuntalisästä, joka on 300 euroa. Kuntalisästä huolimatta kustannukset voivat jäädä perheelle korkeammiksi, kuin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Tällöin pienituloisilla perheillä ei ole tosiasiallista mahdollisuutta valita perhepäivähoitoa hoitomuodoksi. Kunnallinen varhaiskasvatus on pienituloisille perheille ilmaista.

Kunnallisessa perhepäivähoidossa kunta toimii perhepäivähoitajan työnantajana ja lapselle paikkaa perhepäivähoidosta haetaan kunnan kautta. Tällöin varhaiskasvatusmaksu perheelle määräytyy samoilla periaatteilla kuin päiväkotitoiminnassa. Kunnallisen perhepäivähoitajan sairastuessa tai ollessa lomalla lapsella on varahoitopaikka kunnan päiväkodissa, kun taas yksityisessä perhepäivähoidossa perhe järjestää varahoidon itse.

Vaikutukset palveluiden sijaintiin ja palveluverkkoon

Perhepäivähoidon lakkauttaminen ei edellytä muutoksia päiväkotiverkkoon. Perhepäivähoito voi perheen asuinpaikasta riippuen sijaita lähempänä kuin päiväkotia. Sipoossa kunnalliset päiväkodit keskittyvät Söderkullan ja Nikkilän taajamiin, joiden lisäksi kunnallisia päiväkoteja on Västerskogin, Talman ja Södra Paipisin alueella. Tällä hetkellä ainoa kunnallinen perhepäivähoitaja on toiminut Nikkilässä. Perhepäivähoidon lopettaminen ei siis muuta merkittävästi palveluverkkoa suhteessa nykytilanteeseen. Kylissä, joissa päiväkotihoidon ei järjestetä, perhepäivähoito voisi olla hyvä vaihtoehto perheille. Tämä vaatisi kuitenkin toimiakseen sekä sopivan perhepäivähoitajan löytämisen että riittävän lapsimäärän alueella, jotta perhepäivähoitoon hakeutuisi riittävästi lapsia.

Henkilöstövaikutukset

Perhepäivähoidon lakkauttamisella ei ole suoria henkilöstövaikutuksia varhaiskasvatuksen toimialalle. Kunnallinen perhepäivähoito lopetetaan nykyisen hoitajan eläköityessä. Varhaiskasvatuspaikkojen tarpeen lisääntyessä päiväkodeissa henkilöstöä resursoidaan päiväkoteihin lakisääteisen mitoituksen mukaisesti, mutta henkilöstötarve lisääntyy vain alueellisen muuttovoiton tai varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kasvun myötä.

Taloudelliset vaikutukset kunnalle

Kunnallisen perhepäivähoitajan palkka määräytyy tasopalkkajärjestelmän mukaisesti ja on Sipoossa noin 2 100–2 240 euroa kuukaudessa. Yhden perhepäivähoitajan kokonaiskustannukset sivukuluineen ja kulukorvauksineen olivat vuonna 2025 noin 37 000 euroa vuodessa. Toiminta järjestetään perhepäivähoitajan omassa kodissa, joten kunnalle ei synny tilakustannuksia.

Perhepäivähoidon kustannustehokkuus on kuitenkin heikompi kuin päiväkotitoiminnassa. Perhepäivähoidossa yhtä aikuista kohden voidaan hoitaa enintään neljä lasta, kun taas päiväkodissa yli 3-vuotiaiden lasten osalta mitoitukset mahdollistaa suuremmat ryhmäkoot. Tämän vuoksi erityisesti yli 3-vuotiaiden lasten osalta perhepäivähoito on kunnalle keskimäärin kalliimpaa kuin päiväkotihoidon.

Kokonaisuutena kunnallisen perhepäivähoidon ylläpitäminen nykyisellä käyttöasteella ei ole taloudellisesti tarkoituksenmukaista verrattuna päiväkotimuotoiseen varhaiskasvatukseen.

Yksityisen perhepäivähoidon kustannukset kunnalle koostuvat hoitorahasta, perheiden tulojen perusteella maksettavasta hoitolisästä sekä Sipoon kuntalisästä. Vuosikustannus on 5900–9100 € / lapsi. Vuosittain neljän lapsen kustannus yksittäisellä perhepäivähoitajalla on kunnalle 23 600–36 400 €. Yksityisen perhepäivähoidon tukeminen on siis kunnalle joko kustannustehokkaampaa tai saman hintaista kuin kunnallinen perhepäivähoito.

Perhepäivähoidon säilyttäminen toimintamuotona Sipoon varhaiskasvatuksessa

Vaihtoehtoisena tarkasteluna on arvioitu kunnallisen perhepäivähoidon säilyttämistä ja toiminnan kehittämistä Sipoon varhaiskasvatuksessa. Kunnallisen perhepäivähoidon ylläpitäminen edellyttäisi uusien perhepäivähoitajien rekrytointia. Viime vuosina rekrytointi on kuitenkin osoittautunut erittäin haastavaksi, eikä tehdyistä rekrytointikampanjoista huolimatta kelpoisia ja tehtävään sitoutuvia hakijoita ole saatu. Perhepäivähoitajan työnkuva, yksin työskentely sekä palkkaus vaikuttavat osaltaan hakijoiden vähäiseen määrään.

Lisäksi perhepäivähoidon kysyntä on vähäistä ja vaihtelevaa. Toiminnan käynnistäminen uudelleen edellyttäisi riittävää ja ennakoitavaa lapsimäärää, jotta toiminta olisi taloudellisesti ja toiminnallisesti perusteltua. Nykytilanteessa tällaista kysyntää ei ole nähtävissä. Kunnallisen perhepäivähoidon säilyttäminen johtaisi tilanteeseen, jossa kunta sitoutuisi ylläpitämään toimintamuotoa, jonka käyttöaste on matala ja kysyntä vaihtelevaa. Edellä mainituista syistä kunnallisen perhepäivähoidon säilyttämistä ei arvioida tarkoituksenmukaiseksi tai realistiseksi vaihtoehdoksi.

Toimivalta

Sipoon kunnan hallintosäännön mukaan (28 §, 8) valiokunta päättää toiminnan aloittamisesta tai lakkauttamisesta tai järjestämipaikan pysyvästä muuttamisesta, edellyttäen, että päätös ei aiheuta merkittävää muutosta valiokunnan alaisen toiminnan palveluverkkoon tai hallintosäännössä vahvistettuun organisaatiorakenteeseen.

Esittelijä / Föredragande vs. Varhaiskasvatusjohtaja / tf. Direktör för småbarnspedagogik Annette Lagerstam

Ehdotus / Förslag

Varhaiskasvatusvaliokunta päättää, että kunnallinen perhepäivähoito lakkautetaan Sipoon varhaiskasvatuksessa hallitusti osana varhaiskasvatuksen palvelurakenteen kehittämistä nykyisen perhepäivähoitajan eläköitymisen yhteydessä siten, että uusia lapsia ei enää sijoiteta kunnalliseen perhepäivähoitoon 1.8.2026 alkaen.

Utskottet för småbarnspedagogisk beslutar att den kommunala familjedagvården i Sibbo avvecklas på ett kontrollerat sätt som en del av utvecklingen av servicestrukturen inom småbarnspedagogiken i samband med att den nuvarande familjedagvårdaren går i pension, så att inga nya barn längre placeras i kommunal familjedagvård från och med 1.8.2026.

Käsittely / Behandling

Päätös / Beslut

Varhaiskasvatusvaliokunta hyväksyi yksimielisesti esittelijän ehdotuksen.

Utskottet för småbarnspedagogik godkände enhälligt föredragandens förslag.

